

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
Завідувач кафедри
к.філол.н, доц. Камишова Т.М.

(протокол № 1 від 31.08.2022 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича практика (викладацька) для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти:	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань:	<u>03 Гуманітарні науки</u>
Спеціальність:	<u>035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</u>
Освітня програма:	<u>Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська (другого рівня вищої освіти)</u>

Запоріжжя, 2022

Розробники: Камишова Т.М., кандидат філологічних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

О.Л.Гармаш

Робоча програма виробничої практики (викладацької) для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня складена відповідно до освітньої програми підготовки за спеціальністю 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань 03 “Гуманітарні науки”.

1. **Метою** виробничої практики (викладацької) є забезпечення особистісної готовності здобувачів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико-методологічні аспекти педагогічної діяльності, принципи її організації та форми проведення. Виступаючи в якості інтегрального фактору між професійним навчанням та самостійною професійною діяльністю майбутніх фахівців, виробнича практика (викладацька) вирішує декілька важливих завдань.

Основні завдання виробничої практики (викладацької):

1. Стимулювання та мотивування до практичного використання отриманих у процесі навчання теоретико-методологічних знань.

2. Надання умов для оволодіння навичками практичного застосування методологічних та методичних принципів організації та побудови ефективної викладацької діяльності.

3. Забезпечення можливості практичної реалізації знань з методики викладання у вищій школі.

4. Формування навичок ефективного педагогічного спілкування і взаємодії, з урахуванням психологічних особливостей студентського віку.

5. Мобілізація особистісного потенціалу застосування новаторського підходу до викладацької діяльності, набуття навичок та умінь ретроспективного аналізу результатів здійсненої праці.

6. Створення умов для повноцінної реалізації можливостей навчального процесу, творчого спілкування із професорсько-викладацьким складом, участі у науково-практичній діяльності ЗВО.

7. Розвиток педагогічних умінь та здібностей, активізація ресурсів особистісного самовдосконалення та професійної саморефлексії.

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

Інтегральна компетентність

ІК1Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень

та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) Загально-професійні (базові)

ФК1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі германської філології.

ФК 10 Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ФК 11 Здатність консультувати студентів з предмета навчальної дисципліни відповідно до їх індивідуальних освітніх потреб.

ФК 12 Здатність здійснювати індивідуальний супровід студента (наставництво, менторство) під час навчання.

3. Заплановані програмні результати навчання:

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з германської філології для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

4. Бази проходження практики

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

5. Зміст практики

Опис навчальної практики

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика практики
<u>Кредитів:</u> 4,5 <u>Загальна кількість годин</u> – 135 <u>Тижневих годин:</u> 9	<u>Рівень вищої освіти</u> – другий (магістерський) <u>Галузь знань</u> – 03 Гуманітарні науки <u>Спеціальність</u> – 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <u>Освітня програма</u> – Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (другого рівня вищої освіти);	<u>Назва практики:</u> виробнича практика (викладацька) <u>Семестр:</u> 3 <u>Термін проходження практики:</u> 3 тижнів <u>Вид контролю:</u> диф.залік

Програма виробничої практики (викладацька)

БЛОК І.

Навчальна робота в ЗВО

Складання тематичного плану занять на основі планів викладачів. Планування окремих занять та серій занять спільно з викладачем - методистом або у формі консультації з ним. Проведення занять за складеним планом. Відвідування занять викладачів та здобувачів-практикантів. Проведення по елементного та комплексного аналізу відвіданих занять за схемою. Виготовлення наочних посібників, роздавального дидактичного матеріалу. Дотримання психологопедагогічних та гігієнічних вимог до

заняття. Проведення психологопедагогічного аналізу заняття. Проведення додаткових занять зі студентами, які відстають у навчанні.

БЛОК II.

Виховна робота в ВНЗ

Планування на період викладацької практики роботи з академічною групою (на основі плану роботи факультету і куратора групи та з урахуванням можливостей і здібностей студента). Планування та підготовка поза аудиторних виховних заходів англійською мовою з урахуванням рекомендацій керівника та викладача англійської мови. Проведення поза аудиторних виховних заходів за планом. Відвідування та аналіз поза аудиторних виховних заходів, що проводяться керівниками напрямів з виховної роботи та здобувачами - практикантами.

БЛОК III.

Науково-дослідницька робота у ЗВО

Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення особистості студента, виконання науково-дослідницьких завдань (за вибором), участь у психолого-педагогічних семінарах (виступ із підготовленою доповіддю з окремого питання, участь в обговоренні інших питань), проведення експериментів за дипломними дослідженнями, впровадження розроблених комплексів вправ в практику викладання англійської мови і літератури та практику перекладу на старших курсах навчання.

Індивідуальні завдання, екскурсії під час практики (за наявності)

Планування і проведення занять і екскурсій під час виробничої викладацької практики здійснюється спільно з керівниками практики від кафедри та бази практики. Заняття під час практики проводяться у вигляді консультацій, які сприяють поглибленню теоретичного навчання з використанням матеріальних можливостей і готової продукції бази виробничої практики.

Екскурсії під час виробничої практики проводяться з метою надбання здобувачами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління. Кількість годин, що відводиться на екскурсії для студента, не повинна перевищувати шести годин на тиждень.

6. Форми і методи контролю.

Контроль за проходженням практики здійснюється у таких напрямках:

- відвідання здобувачами бази практики фіксується у його щоденнику;
- ведення студентом щоденника, де записуються залікові заняття та залікові виховні заходи, звіт здобувача-практиканта, методиста фахової кафедри та методистів кафедри педагогіки та/або психології;
- оцінка закріпленими за здобувачами викладачами-методистами за фахом, та методистів з ЗВО диференційованим заліком;
- оцінювання здобувачів-практикантів містить у собі бали за кожний блок (оцінка виставляється на підставі балів за окремі види роботи виконані студентом).

Форма контролю – диференційований залік.

7. Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики

Для звітування здобувач вищої освіти готує:

1. Щоденник психолого-педагогічних спостережень з оцінкою та підписом керівника виробничої викладацької практики.
2. Психолого-педагогічну характеристику особистості здобувача.
3. Матеріали проведених психологічних методик дослідження здобувача.
4. Розгорнуті плани-конспекти залікових занять із предметів за спеціальністю з підготовленими до них дидактичними матеріалами, оцінені керівником практики.
5. Методичну розробку одного з проведених виховних заходів з самоаналізом, оцінкою та підписом керівника виробничої практики.
6. Матеріали профорієнтаційної роботи.
7. Аналіз відвіданих занять викладачів випускової кафедри та колегапрактикантів.
8. Характеристику з місця проходження практики з оцінкою, завіреною печаткою, підписану керівником виробничої (викладацької) практики з зазначенням № протоколу та дати проведення засідання кафедри, на якій обговорювалися результати роботи студента.

8. Критерії оцінювання

Виробнича практика (викладацька) оцінюється за 100-бальною шкалою, а рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне.

Система оцінювання виробничої практики (викладацької) здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр

Розроблена система оцінювання виробничої практики (викладацької) враховує багатоплановість завдань виробничої практики, має профорієнтаційну спрямованість, а також дає можливість об'єктивно оцінити різні види діяльності студентів згідно з пропонованою шкалою балів.

Максимальна кількість балів, що може отримати студент за виробничу практику (викладацьку) – 100 балів. Розподіл балів подано у таблицях.

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр під час виробничої практики (викладацької) (кафедра педагогіки і педагогічної майстерності)

Види діяльності	Бали	Конкретизація критеріїв
Складання індивідуального плану навчальної, методичної та виховної роботи на період практики (див. щоденник з практики)	5	змістовність планування -1 б.; охоплення всіх напрямів роботи (навчальної, методичної та виховної) – 3 б.; елементи творчості – 1б.
Надання відомостей про навчальний заклад, аналіз особливостей документації, специфіки плану роботи керівника, особливостей виховного процесу в групі	4	відомості про навчальний заклад– 1 б.; аналіз документації 1 б.; аналіз плану роботи керівника - 1 б. ; розкриття особливостей виховного процесу в групі -1 б.
Розробка і проведення залікового виховного заходу з оформленням плану-конспекту та з наданням самоаналізу (див. щоденник з практики)	6	актуальність теми, виховний аспект мети та завдань - 1 б; відповідність віковим особливостям – 1 б; оформлення плану-конспекту з визначенням етапів – 1 б.;

		<p>якість проведення, відображена в оцінці керівника практики, або при відвідуванні викладачем - методистом - 1 б.;</p> <p>естетика оформлення, підготовка наочних дидактичних матеріалів до виховного заходу - 1 б.;</p> <p>надання фото-відео матеріалів 1б.</p>
Аналіз виховного заходу колегапрактикантів (за схемою, див. щоденник)	3	<p>відповідність віковим особливостям – 1 б.</p> <p>досягнення мети - 1 б.</p> <p>пропозиції, рекомендації - 1 б.</p>
Самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики та написання характеристики на студентський колектив	7	<p>добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики (не більше 3) - по 1 б. за кожен;</p> <p>оформлення психолого-педагогічної характеристики за планом (див. щоденник) – 2 б.</p> <p>конкретизація висновків - 1 б.;</p> <p>надання рекомендацій для педагогічного впливу – 1 б.</p>
Максимальна загальна кількість балів	25	

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти другого освітнього ступеня під час виробничої практики (викладацької) (методисти від кафедр)*

№	Види діяльності	Кількість балів
1	Виконання обов'язків здобувача-практиканта та дотримання трудової	1 бал

	дисципліни	
2	Складання тематичного плану з предмету	1 бал
3	<p>Плани-конспекти занять:</p> <p>Розробка 6 планів-конспектів занять за схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння чітко визначити мету і завдання заняття; – відповідність структури типу заняття; – застосування сучасних методів, форм та інноваційних методик навчання; – насиченість програмного матеріалу заняття елементами профорієнтаційної роботи здобувача 	<p>12 балів:</p> <p>1 план-конспект – 2 бали</p> <p>0,5 балів</p> <p>0,5 балів</p> <p>0,5 балів</p> <p>0,5 балів</p>
4	<p>Ефективність проведення залікового заняття (за умови відвідування методистом або надання відеоматеріалу):</p> <ul style="list-style-type: none"> – реалізація мети заняття, розкриття теми заняття; – знання фактичного матеріалу з теми заняття, вільне володіння матеріалом; – мовленнєва грамотність; – логічна послідовність етапів заняття, завершеність кожного етапу; – раціональне використання часу на заняття; – уміння тримати увагу здобувачів, володіти аудиторією; – контроль знань та оцінювання відповідей здобувачів, мотивування оцінок; – доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; – уміння орієнтуватись щодо навчальної ситуації, створювати проблемно-пошукові ситуації в аудиторії. 	<p>7 балів:</p> <p>0,5 бали</p> <p>1 бал</p> <p>0,5 бали</p> <p>1 бал</p> <p>0,5 бали</p> <p>1 бал</p> <p>1 бал</p> <p>1 бал</p> <p>0,5 бали</p>
5	Аналіз відвіданого заняття інших здобувачів/практикантів або викладача провідної кафедри	1 бал

6	Самоаналіз залікового заняття з рецензією та оцінкою керівника виробничої викладацької практики	1 бал
7	Виготовлення наочності: наочних матеріалів або необхідних ТЗН, роздаткового дидактичного матеріалу	2 бали: 1 бал 1 бал
	Максимальна кількість балів	25

**Розподіл балів, які отримують здобувачі
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C	задовільно	
64–73	D		
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Підведення підсумків (звітні конференції, круглі столи тощо)

1. Студентські презентації.
2. Виступи на звітних конференціях.
3. Оформлення звітної документації.
4. Подання звітів з практики керівнику.
5. Отримання заліку.

Перелік навчально-методичної літератури

Основна:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Логос, 2003. – 221 с.

2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для суд. магістратури. – К.: Освіта, 2005. – 396с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Світ, 2004. – 147 с.
4. Здобувачу наукового ступеня: Метод. рекомендації /Упоряд. С.В.Сьомін. – К.: МАУП, 2002. – 184 с.
5. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи. – К.: Логос, 2006. – 215с.
6. Методичні рекомендації до складання навчальних програм дисциплін та робочих навчальних програм кредитних модулів / Уклад. В. П. Головенкін. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2006. – 20 с.
7. Методичні рекомендації щодо розробки та застосування рейтингових систем оцінювання успішності студентів з навчальних дисциплін / Уклад. В.П. Головенкін. – Вид. 2-ге, виправл. і доповн. – К. : Нац. техн. ун-т України «Київ. політех. ін-т», 2008. – 20 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К.: Дивосвіт, 2006. – 236 с.
9. Положення про проведення атестації студентів та семестрового контролю / Уклад. В. П. Головенкін, І. О. Мікульонок – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 24 с.
10. Рекомендації щодо розробки навчальних та робочих навчальних планів за новими напрямками підготовки бакалаврів / Уклад. В. П. Головенкін, А. Д. Лемешко – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка» ”, 2007. – 24 с.

Допоміжна

1. Біги О. Б. Мета як вихідний компонент системи професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ. // Вісник КНЛУ, серія «Педагогіка та психологія». – 2001. – Вип. – С.18–22.
2. Клементьев Т.Б. Enjoy Teaching English: Методическое руководство для учителей. – СПб.: КАРО, 2003. – 256 с.
4. Мильруд Р.П., Максимова М.Р. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам. // Иностранные языки в школе. – 2000. - №4. – С.9-16; №5. –С. 17–22.
5. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. – К, 2001. – 24 с.

6. Joanna Baker. Heather Westrup. The English Language Teacher's Handbook. How to teach large classes with few resources. Continuum. London – New-York, 2002.

7. Adrian Doff. Teach English. Trainer's Handbook. Cambridge University Press in association with the British Council, 2002.

8. Jerry G. Gebhard. Teaching English as a Foreign or Second Language. Ann Arbor. The University of Michigan Press, 2000.

9. Paul Lindsay. Teaching English Worldwide. A New Practical Guide to Teaching English. Alta Book Center Publishers, 2000.

10. Т. Mykhailenko, І. Berehova. Reference Guide for the Teacher of English. English. Biblioteka, 2005.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.onestopenglish.com/>
2. <https://www.englishpage.com/>
3. <http://www.macmillanukraine.com/>